

2011. évi CLXVII. Törvény
a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról

Tájékoztató

Főszabály: cél a profiltisztítás, ennek fényében 2012. Január elsejétől **korhatár előtti nyugellátás** nem állapítható meg. (kiv. „nők 40”)

Átmeneti időszakra azonban bizonyos korosztályok, továbbá bizonyos érintett rétegek számára a korhatár előtti nyugellátások kiváltására két új fogalmat vezet be a „korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság” formájában.

E két ellátást a központi költségvetés terhére kívánja finanszírozni, ezáltal a nyugdíjkasszától függetleníti, azonban továbbra is a nyugdíjfolyósító szerv folyósítja.

A megszűnő nyugellátások a következők:

- előrehozott öregségi nyugdíj,
- csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj,
- korkedvezményes nyugdíj,
- bányásznyugdíj,
- korengedményes nyugdíj,
- az ún. művészeti öregségi nyugdíj,
- a polgármesteri tisztségviselők és az önkormányzati képviselők öregségi nyugdíja,
- az Európai Parlament magyarországi képviselőinek megállapított öregségi nyugdíj,
- az országgyűlési képviselők számára -2012. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján megállapított - öregségi nyugdíj,
- és a szolgálati nyugdíj.

Az új ellátások megállapítására, folyósítására, igénybevételükhöz szükséges részletekre fő szabályként a társadalombiztosítási nyugellátásokra vonatkozó jogszabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy ahol nyugellátásként, vagy nyugdíjként említi a jogszabály, ott a korhatár előtti ellátást, vagy szolgálati járandóságot kell majd érteni.

Továbbá a kormány felhatalmazást kap e Törvényben a részletszabályok kidolgozására végrehajtási rendelet formájában. Emiatt vannak még kérdéses elemei a törvénynek, hiszen a részletszabályokat tartalmazó rendeletek váratnak magukra.

A két új ellátás a rendszeres évenkénti nyugdíjemelések mértékével emelkedni fog.

3 kategóriáról fogok beszélni.

- I. a már megállapított korhatár előtti nyugdíjak öregségi nyugdíjként történő továbbfolyósításának szabályairól
- II. a már megállapított korhatár előtti nyugdíjak korhatár előtti ellátásként való továbbfolyósításának lehetőségeiről
- III. és az újonnan megállapításra kerülő korhatár előtti ellátások szabályairól.

A Törvény kimondja, hogy 2011. december 31-ét követően korhatár előtti öregségi nyugdíj nem állapítható meg, így a két új ellátási forma már nem minősül majd nyugellátásnak. (kivétel „nők 40”)

I. Továbbfolyósítás öregségi nyugdíjként:

Kiemeli azonban, hogy mely esetekben kell a már megállapított ellátásokat teljes, sajátjogú **öregségi nyugdíjként 2012. Január elsejétől továbbfolyósítani.**

Ezek a következők:

- az 1949.-ben vagy azt megelőzően született, a megszűnő nyugellátások valamely formájában - a szolgálati nyugdíj kivételével- nyugdíjban részesülő személynek a nyugdíját, (2011-ben betöltött 62 év)
- az 1954.-ben vagy azt megelőzően született, szolgálati nyugdíjban részesülő személynek a szolgálati nyugdíja csökkentések nélküli teljes összegét, (2011-ben betöltött 57 év)
- továbbá annak a korhatár előtti öregségi nyugdíjban részesülő nőnek a korhatár előtti öregségi nyugdíját, aki 2011. december 31-én rendelkezik a Tny. 18. § (2a)-(2d) bekezdésében meghatározott jogosultsági idővel, azaz már valamilyen előrehozott/ korhatár előtti ellátásban részesül, és 2011. dec. 31-ig a 40 éves jogosultsági idejével is rendelkezik.

Erre abban az esetben van lehetőség, ha az előrehozott nyugellátásban részesülő nő, a nyugdíjazása pillanatában már rendelkezett a „n” jogosultsági idejével is, azonban vagy nem volt még lehetősége ezt igénybe venni, (2011. Január 1.-től él a lehetőség) vagy választhatott, és nem a „nők 40” mellett döntött.

Ezen fenti esetekben a nyugdíjbiztosítási szerv hivatalból jár el, automatikus átállásról kell beszélni.

A második pont tartalmazza a csökkentés nélküli teljes összeg fogalmát. Mit jelent ez?

A jogszabály két esetben előírja az ellátás összegének személyi jövedelemadóval történő csökkentését. E két forma, a szolgálati járandóság, valamint az országgyűlési képviselők részére folyósítandó korhatár előtti ellátás. Erre a későbbiekben visszatérünk.

II. Korhatár előtti ellátásként kell továbbfolyósítani 2012. Január elsejétől:

az 1950-ben vagy ezt követően született,

- a megszűnő korhatár előtti nyugellátásban már részesülő személynek a nyugdíját (kivétel az országgyűlési képviselők és a szolgálati nyugdíj), a 2012. Januári nyugdíjmelés mértékével növelt összegben,
- az országgyűlési képviselők nyugdíját, a 2012. évi nyugdíjmelés mértékével növelt összegben, és esetükben az ellátásuk összegét csökkenteni kell a tárgyévben érvényes SZJA mértékével.

Az utóbbi kategóriába tartozók jogosultak az SZJA törvény szerinti adókedvezmény érvényesítésére. Ha módosul a SZJA mértéke, az ellátás mértéke is módosul.

Szolgálati járandóságként kell továbbfolyósítani 2012. Január elsejétől:

Az 1955-ben vagy azt követően született, szolgálati nyugdíjban részesülő személynek a nyugdíját, az éves nyugdíjmelés mértékével növelt, valamint az SZJA mértékével csökkentett összegben.

Az SZJA-val csökkentett összegű ellátás nem lehet kevesebb a 2011. December 31-én hatályos minimálbér 150%-ánál, ha a nyugdíj összege sem volt ennél alacsonyabb.

Szintén jogosultak az SZJA törvény szerinti adókedvezmény érvényesítésére. Ha módosul a SZJA mértéke, az ellátás mértéke is módosul.

Nem csökkenthető a szolgálati járandóság összege, ha pl. a szolgálati jogviszony megszüntetése egészségi, fizikai, pszichés alkalmatlanság miatt következett be, vagy például a már megállapított nyugdíj összege nem haladta meg a minimálbér 150%-át. További részletek e Törvény 5.§. 3) bekezdése alatt.

A Törvényben szerepel, hogy aki 2012. január elsejéig jogot szerzett **nyugdíjnövelésre** (munkavégzés), ezt a jogát a két új ellátási forma esetén is érvényesítheti.

III. A korhatár előtti ellátás megállapításának fontosabb szabályai: (új megállapítások)

Korhatár előtti ellátásra jogosult 2012. Január elsejétől:

- a. az, aki 2011. december 31-éig az előrehozott, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj igénybeviteléhez a Tny. 2012. január 1-ét megelőzően hatályos szabályai szerint szükséges
 - életkort betöltötte, és
 - szolgálati időt megszerezte,
- b. az az 1953-ben született nő, aki 59. életévét betöltötte és a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2012. december 31-éig legalább 37 év szolgálati időt szerzett,
- c. az, aki a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig, de legkésőbb 2012. december 31-éig korkedvezményre jogosultságot szerzett,
- d. az, aki 2011. december 31-éig a bányásznyugdíjra való jogosultságot megszerezte,
- e. az, aki 2011. december 31-éig művészeti öregségi nyugdíjra jogosultságot szerzett,
- f. az, aki esetében a **biztosítással járó jogviszonyának megszüntetéséhez** (munkaviszony megszűnés) szükséges egyoldalú jognyilatkozatot e törvény hatálybalépését megelőzően a másik féllel írásban közölték, vagy a jogviszonyt megszüntető megállapodást e törvény hatálybalépését megelőzően írásban megkötötték, feltéve, hogy a megszűnését követő nap 2012. évben van, és a jogviszony megszűnését követő napon a 2011-es szabályok szerint az **ELŐREHOZOTT, CSÖKKENTETT ÖSSZEGŰ ELŐREHOZOTT, BÁNYÁSZ, MŰVÉSZETI VAGY KORENGEDMÉNYES** korhatár előtti nyugellátásra jogosult lett volna.

feltéve, hogy

- a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig az öregségi nyugdíjkorhatárt nem töltötte be,
- a kezdő napján biztosítással járó jogviszonyban nem áll,
- átmeneti bányászjáradékra nem jogosult,
- és a kezdő napján rendszeres pénzellátásban nem részesül.

Rendszeres pénzellátásba nem tartozik bele az özvegyi nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátás, hadigondozottak és nemzeti gondozottak pénzbeli ellátásai, az uniós szerv által folyósított ezekkel azonos ellátások, valamint a nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék.

A karkedvezmény érvényesítésénél a korhatár előtti ellátást a nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően annyi évvel kérheti, ahány igazolt karkedvezményes évvel rendelkezik 2012. december 31-ig. Ha a karkedvezmény érvényesítésére 2012-ben kerül sor, akkor a korhatár előtti ellátás kezdő napját megelőző napig szerzett évek vehetők számításba. Ez kiemelten kezelt szerzett jog, a jövőben is érvényesíthető marad. (különösen fontos jog ez a még fiatal, nyugdíjkorhatártól messzebb álló, de már karkedvezményre jogot szerzett kollégáink esetében)

Az f) pontba zárszavazás előtti módosítóként került bele a korengedmény fogalma.

Jogértelmezési dilemmát okoz.

Véleményem szerint - bár köztudott, hogy a korengedményes megállapodást 2011. December 31-ig lehet megkötni, és további feltétele, hogy a nyugdíjazás kezdő napja is 2011. évre essen, ezáltal megtiltja a nyugdíjazás kezdő napjának következő évre történő áthúzóását - a magasabb rendű jogszabály felülírja az alacsonyabb rendűt. A korengedményt 2 kormányrendelet szabályozza, míg jelen esetben törvényi szintű rendelkezésekről beszélhetünk. (ONYF állásfoglalás szükséges)

A korhatár előtti ellátások összege:

Az ellátás összegét a társadalombiztosítás szabályai szerint kell meghatározni oly módon, ahogy az a csökkentés nélküli, a csökkentett összegű előrehozott, és az előrehozott nyugellátásokhoz tartozó szabályokat alkalmazni kell. Részletek a jogszabály 8. §. szerint.

Módosítóként bekerült új szabály:

„1950. vagy 1951. évben született nő esetén a korhatár előtti ellátás összegét a Tny. 2008. december 31-én hatályos 10. § (2) bekezdése szerint csökkenteni kell, ha a jogosult

a) a 2011. december 31-én hatályos szabályok alapján a korhatár előtti ellátás kezdő napjáig csak csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra szerzett jogosultságot, és

b) a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt 2008. december 31-éig megszerezte.”

Tehát azon nők esetében, akik a 2008. Dec. 31. előtt már rendelkeztek a csökkentett összegű előrehozott nyugellátáshoz szükséges szolgálati idővel, de nem mentek nyugdíjba, és azóta sem szereztek meg a csökkentés nélküli előrehozott nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt, náluk a csökkentési szabályok egy kedvezőbb formáját fogják alkalmazni az ellátás megállapításánál.

A szolgálati járandóság megállapításának szabályai:

2011. december 31-ét követően szolgálati járandóságra jogosult

- az, akivel felmentését közölték, azzal az indokkal, hogy a felmentési idejét követően szolgálati nyugellátásra lett volna jogosult,
- az, akinek a megállapított rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíját felülvizsgálat keretében megszüntetik, ha megszüntetésig legalább 25 év „hivatásos szolgálati jogviszonyban szerzett” szolgálati időt szerzett, beleszámítva a szolgálati időbe a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban 2011. december 31-éig eltöltött időt is,

feltéve, hogy

- a szolgálati járandóság kezdő napjáig az öregségi nyugdíjkorhatárt nem töltötte be,
- a szolgálati járandóság kezdő napján biztosítással járó jogviszonyban nem áll,
- és a szolgálati járandóság kezdő napján rendszeres pénzellátásban nem részesül.

Ez esetben is a szolgálati járandóság összegét az éves nyugdíjemelés mértékével növelten, az SZJA-val csökkentve kell megállapítani a már korábban említett 150%-os korlát/szabály figyelembevételével.

Kereső tevékenység a két új ellátási forma mellett:

Ez az egyik legproblematisabb pontja a törvénynek.

Idézet a törvényből:

„11. §

(1) A korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személy keresőtevékenységére a Tny. 83/B. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során a 2012. június 30-át követően szerzett jövedelem vehető figyelembe, ha a korhatár előtti öregségi nyugdíjat 2008. január 1-jét megelőző kezdő naptól állapították meg.”

Az (1) bekezdésben hivatkozott Tny. 83/B. § (1) és (2) jelenleg még hatályos szövege tételesen felsorolja azon korhatár előtti nyugellátásokat, melyek esetében a 18*-os korlátozást alkalmazni kell. Azonban e Törvény 67. §-a módosítja január elsejétől a Tny. 83/B. §-át oly módon, hogy kizárólag a „nők 40” esetében hagyja meg a nyugdíjtörvényben nevesítve korlátozó szabályt.

Ez a módosítás így elviekben helyes is, hiszen csak a „nők 40” marad januártól öregségi nyugdíj, a többi ellátás nem nyugellátás!

Véleményem szerint, ha egy törvény nem tartalmaz határozott tiltást, kizáró rendelkezést (sem a szüneteltetés, sem a megszüntetés eseteinél) a korhatár előtti ellátás folyósítása melletti kereső tevékenységre, akkor az megengedett, a feltételei pedig az ONYF által kiadott/ közzétett tájékoztató szerint megegyeznek a 2011-es korlátokkal, azaz náluk is marad a 18*-os éves plafon.

A „nők 40” esetében e törvény szövege szerint is megmarad a kereseti korlátozás, a minimálbér 18-szorosának éves mértékéig.

Az ellátásokat kérelemre szüneteltetni lehet, és szintén kérelemre, a szükséges dokumentumok benyújtásával ismételten folyósítható az ellátás.

A 12. §, valamint a 14. §. szól a szolgálati járandóság szüneteltetésének különös eseteiről, pl. szolgálati jogviszony létesítés, vagy szabadságvesztés, stb.

Részletek: e Törvény 12.§ - 16.§.-ai.

Az ellátás megszűnésének esetei:

A korhatár előtti ellátás és a szolgálati járandóság megszűnik, ha

- a jogosult meghal,
- a jogosult az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti,
- a jogosult részére - a nők 40 éves jogosultsági ideje alapján - öregségi nyugdíjat állapítanak meg,
- a nyugdíjmegállapító szerv a jogosult kérelmére megszünteti, vagy
- a nyugdíjmegállapító szerv a fekete foglalkoztatás, vagy a korengedményes nyugdíj szabályainak megszegése esetén hivatalból megszünteti. Ez utóbbi esetben a szabálytalan visszafoglalkoztatásról van szó.

(Röviden a visszafoglalkoztatásról: A korengedmény szabályai tiltják, hogy egy vállalkozás/cég, a saját részvényesét, tulajdonosát, tagját, vezetőjét stb., vagy velük rokon kapcsolatban, un. erős függési viszonyban álló személyt korengedményes nyugdíjazását követően, saját cégében ismételten foglalkoztassa.)

Szankció fekete foglalkoztatás esetén: maximum egy év időtartamra folyósított ellátás visszafizetése.

Ha valakinek megszűnik az ellátása, az újból nem állapítható meg! (ellátás nélkül marad a nyugdíjkorhatár betöltéséig.)

A korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban részesülő személyek öregségi nyugdíja:

Ha a **korhatár előtti ellátásban** részesülő személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától a korhatár előtti ellátásnak a csökkentés nélküli összegét öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani.

(Fontos! A csökkentés az szja-t jelenti az országgyűlési képviselők esetén, az előrehozott nyugellátások szabályai szerinti csökkentés (ha volt) sajnos megmarad!)

Ha a **szolgálati járandóságban** részesülő személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltésének napjától a szolgálati járandóság csökkentések nélküli teljes összegét öregségi nyugdíjként kell továbbfolyósítani. (a csökkentés itt is az szja-t jelenti)

Az öregségi nyugdíj a fenti két bekezdés szerinti folyósítása esetén a nyugdíjas – a nyugdíjkorhatár betöltését követő hat hónapon belül – a nyugdíjmegállapító szervtől **kérheti az öregségi nyugdíj összegének ismételt megállapítását**, ha a korhatár előtti ellátás vagy szolgálati járandóság alatt legalább 365 nap szolgálati időt szerzett.

A hozzátartozói nyugellátások megállapítása során is a fenti szabályokban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell. (a hozzátartozói nyugellátások megállapításának alapja is a csökkentés nélküli összeg)

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló 2011. Évi CXCI törvény alapján január 1.-étől változnak az özvegyi nyugdíjjogosultság szabályai. Ennek részletei a „A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló” Tájékoztatómban találhatóak.

A teljesség igénye nélkül állítottam össze a fenti anyagot a törvényben szereplő leglényegesebb változásokról.

Királykuti Míra

MSZOSZ szakértő

Budapest, 2012. január 3.